

Gimcana lingüística

a l'ensenyament

Les xifres que fa públiques la Generalitat Valenciana sobre l'ensenyament en català contrasten vivament amb les dades que analitzen els sindicats. O amb l'experiència diària de mares i pares amb fills a les línies en valencià: lluny de cap normalitat, aprendre en la llengua del país sembla, més que un dret, una gimcana.

Peròdicament apareix algun informe que porta la vida diària al primer pla de l'actualitat. I aleshores sabem, perquè ho expliquen els titulars, que gairebé no hi ha programes en català a les aules de batxillerat de la ciutat de València. Per exemple. O que, també per exemple, al ritme que ha funcionat fins ara la implantació de l'ensenyament en la llengua pròpia al País Valencià caldria un segle sencer per assolir la normalització. Això, comptant que les xifres que pot brandar un director general d'ensenyament, posem per cas, responguin a alguna realitat contrastable. Que ja és comptar.

Lletres i línies. Per a qualsevol intent d'aproximació a la realitat lingüística de l'ensenyament al País Valencià, cal dominar, d'entrada, la terminologia. No es pot mantenir cap conversa sobre el tema sense saber què és un PEV o un PIL, i les diferències que hi ha entre tots dos, i amb el PIP, és clar. Anem a pams, per tant, i abans d'endinsar-nos en el món de les línies –un altre mot clau: la línia– en valencià, aclarim la qüestió de sigles.

PIP és el Programa d'Incorporació Progressiva, pensat per fer tot just les primeres passes en l'àmbit lingüístic del país: d'entrada, la llengua d'aprenentatge és el castellà i, a partir de tercer de Primària, i entre les àrees no lingüístiques, s'imparteix en català –com a mínim– la de Coneixement del Medi, i després s'hi han d'anar afegint àrees, se suposa. Continuem: PIL significa Programa d'Immersion Lingüística, dissenyat per a alumnat d'educació Infantil i Primària majorità-

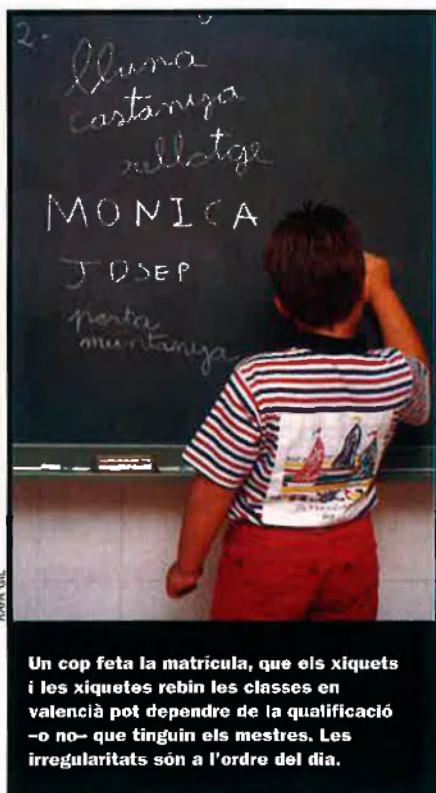
riament castellanoparlant i en què el català és la llengua d'ensenyament, amb la posterior incorporació del castellà. I finalment hi ha el PEV, el Programa d'Ensenyament en Valencià, per a alumnes valencianoparlants: valencià com a llengua d'ensenyament i amb incorporació de l'àrea de castellà des de bon principi.

Val a dir –i ja arribem al tema de les línies– que els centres educatius no incorporen aquests programes globalment, sinó per grups o aules: quan s'enceta un PEV, aquesta illa lingüística inicial avança a mesura que l'alumnat supera cursos, i així esdevé una –o “la”– línia en valencià, de l'institut o escola en qüestió.

Leopoldo Piqueras, de la Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes (FA-PA) de València resumeix nítidament la motivació d'aquest sistema de programes i línies: “L'objectiu, a Primària, era poder parlar les dues llengües al mateix nivell; a Secundària, perfeccionar-les, i al Batxillerat, fer-lo ja en valencià. Aquesta havia de ser l'aposta, però s'està fent just tot el contrari”. Perquè, sovint, la realitat ens mostra com a mesura que un xiquet avança d'un nivell a un altre, disminueixen les assignatures que rep en català. Fins i tot poden arribar gairebé a desaparèixer. Encara que s'hagi matriculat en una línia.

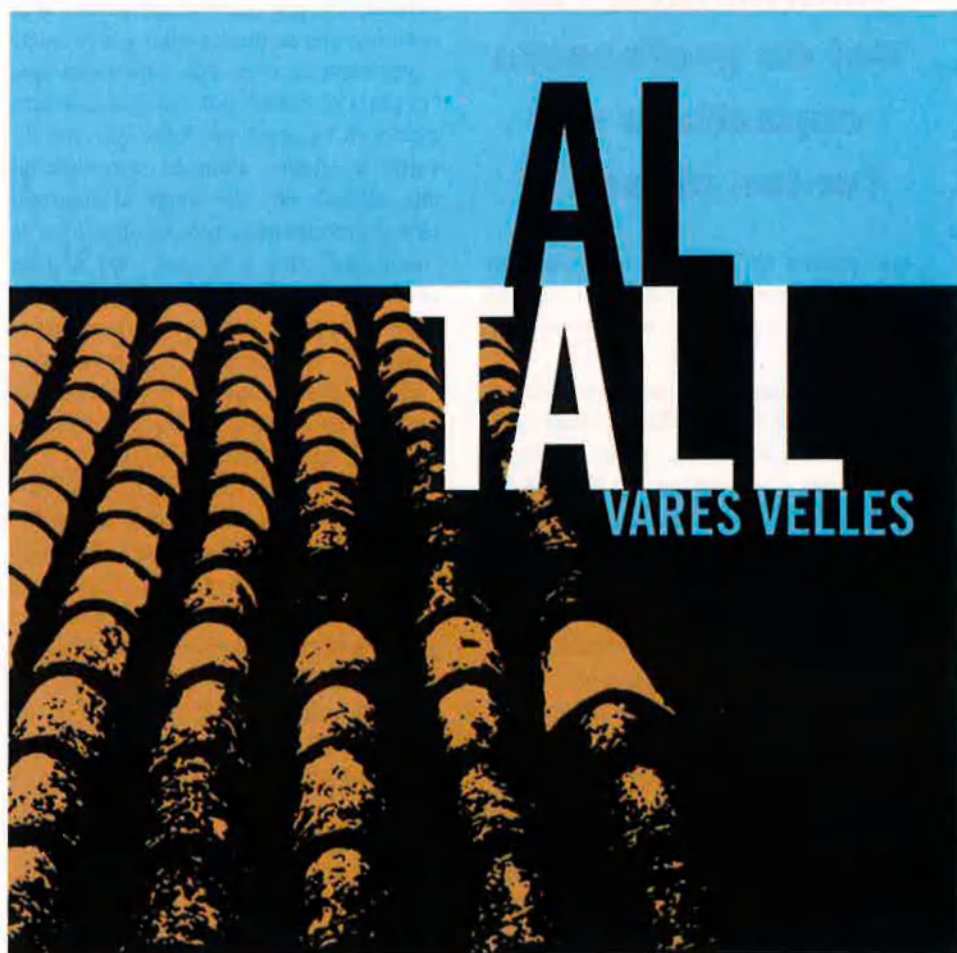
El problema de la discontinuïtat o desaparició de les línies és a l'ordre del dia: no hi ha cap incentiu per mantenir-les i, fet i fet, el seu camí sembla una cursa d'obsacles. De vegades, com explica Julià Rei, responsable de política lingüísti-

ca de la Intersindical-STEPV, "si es programen dues assignatures en català, per exemple, quan passen als departaments corresponents, les assignacions de professorat depenen dels horaris i del fet que a qui li convinga –o li toque– aquest horari tinga o no la capacitat". El resultat és que, sovint, que s'imparteixi o no classe en català depèn de massa imponderables, de casualitats o de bones voluntats. Com destaca Julià Rei, després de més de vint anys de funcionament, aquest sistema ha posat en evidència les seves mancances: "És fàcil resoldre la situació: es fa tot en català i ja està. Cal reformar la llei d'ús, oblidar-se de les 'zones valencianoparlants' i 'no valencianoparlants', abolir l'exempció d'aprendre valencià i establir un sistema educatiu en valencià en comptes de mantenir-lo, com ara, duplicat i econòmicament inviable." "Mira si és fàcil –continua Rei–: que la llengua minoritzada siga la primera llengua d'aprenentatge; a segon de Primària s'hi introdueix el castellà, i anar fent."

Un cop feta la matrícula, que els xiquets i les xiquetes rebin les classes en valencià pot dependre de la qualificació –o no– que tinguin els mestres. Les irregularitats són a l'ordre del dia.

Xifres. Si les mostra el director general d'Ensenyament de la Conselleria d'Educació (que també ho és de Cultura i Esports) de la Generalitat Valenciana, Josep Vicent Felip, les xifres sonen espectaculars: des del curs 1995-96, afirma –tot prenent com a fita l'entrada del PP a la Generalitat–, el nombre d'estudiants de Secundària ha augmentat en un 254%. El somriure amarg amb què dues mares de l'IES Vicent Blasco Ibàñez, de València, mostren el retall de premsa amb les declaracions de Felip descriu a bastament la sensació d'escepticisme i impotència que amara els qui, diàriament, han de bregar amb els incompliments sistemàtics de la legalitat. Perquè, d'entrada, a més de la presentació de les xifres ("per què parlen de nombre de centres amb línies, o de xiquets matriculats, i no del de professors capacitats per donar-los classe?", pregunta, indignada, una de les mares del Blasco Ibàñez), hi ha la interpretació que se'n fa: des de la Intersindical-STEPV es remarca que actualment l'alumnat inscrit

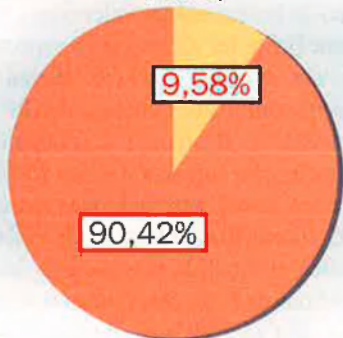

CONCERT PRESENTACIÓ NOU DISC

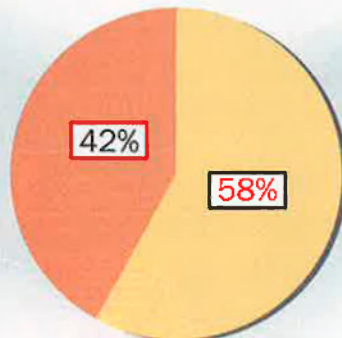
AUDITORI DE CASTELLÓ
DISSABTE, 5 DE FEBRER DE 2005
A LES 22.30 HORES

Ensenyament al País Valencià: la llengua en algunes xifres

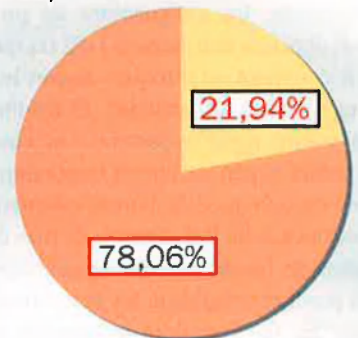
Titulars de centres privats concertats (2003)

Centres públics (2003)

Percentatge d'alumnat (2003)

■ Amb programes en valencià ■ Sense programes en valencià Font: Intersindical Valenciana - STEPV a partir de dades de la Conselleria de Cultura i Educació.

en programes en valencià tot just depassa el 20%, que encara hi ha un 42% de centres públics sense aquests programes o que, en el cas de centres privats, la xifra no arriba al 10%. Precisament sobre els centres privats, la setmana passada la Federació d'Ensenyament de CCOO feia pública la seva denúncia: no hi ha cap centre privat (incloent-hi els concertats) de la ciutat de València que ofereixi PEV al Batxillerat, i a l'ESO, les xifres són ridícules: "Actualment -declarava un portaveu del sindicat, Miquel Àngel Vera-, l'oferta del PEV a la concertada es pot dir que és inexistent. A la catòlica, ni hi és."

Val a dir que la qüestió de la continuïtat de l'ensenyament en català en el pas de l'ESO al Batxillerat és també un problema greu i generalitzat, en determinades zones del País Valencià. La ciutat de València n'és una mostra xocant, com apunta Leopoldo Piqueras: "Només hi ha sis instituts que ofereixen Batxillerat en valencià: si un xiquet de la Malva-rosa vol continuar estudiant en valencià, haurà d'anar a l'altra punta de la ciutat. I la majoria dels xiquets, no ho oblidem, no volen trencar amb el seu entorn, amb el grup d'amics, ni passar-se cada dia una hora a l'autobús." És lògic, de fet, cal demanar-los heroïcitats simplement per voler aprendre en la seva llengua?

Persones. Ben mirat, el que hauria de ser normal, o fins i tot incentivat per l'administració -i dotat amb els recursos adequats, dit sigui de passada-, esdevé una autèntica cursa d'obstacles per a moltes famílies. Són pares i mares i estudiants

“Per què parlen del nombre de centres amb línia, o de xiquets matriculats, i no del de professors capacitats per fer-los classe?”

que proven de superar, amb cap altre mitjà que el propi convenciment, totes les traves que es posen a l'ensenyament en valencià.

El passat mes de novembre, un grup de mares i pares de l'IES Blasco Ibàñez feia pública, mitjançant un comunicat, la situació que s'està vivint a la línia en valencià, on la major part de les classes es realitzen en castellà "ja que els docents encarregats d'impartir aquestes classes desconeixen el valencià absolutament o parcialment, però és que la mateixa Conselleria d'Educació no requereix que el coneguen, com a requisit indispensable" per a la plaça. Conversar amb algunes d'aquestes mares és preparar-se per esquinçar prejudicis (elles, castellanoparlants, remouen cel i terra per defensar la continuïtat i la qualitat del PEV: raonen amb contundència que volen el millor per als fills, que "tenen dret a aprendre la se-

va llengua" i que la llei les empara); per posar-li noms i cognoms a la determinació (però no escriure'ls: "perquè el problema és conjunt", apunten); per resseguir les reunions que ja han mantingut amb representants de l'administració ("un inspector ens va arribar a dir que 'on era el problema, si per fer matemàtiques, només calia saber de números, i no de llengua!'""); per escoltar els milers d'anècdotes que acumulen elles i els xiquets i preguntar-se com una professora que "ni parla ni entén" pot corregir exàmens escrits en valencià; per saber que, per divertir-se, alguns alumnes van elaborar una espècie de "diccionari d'incorreccions" pronunciades pels mestres (des de "rectàngul" fins a "pàjar", els xiquets van recordant expressions estrafolàries entre rialles, i les mares expliquen que el desgavell ja afecta el seu rendiment: "Abans no feien faltes d'ortografia, i ara a voltes fins i tot escriuen en castellà i valencià en una mateixa frase!").

Són les mares de tercer d'ESO del Blasco Ibàñez, a València. Reclamen que es deixin de vulnerar els drets dels seus fills i que no abaixin la guàrdia, encara que això sigui "esgotador". Plantegen preguntes sobre el sistema educatiu ("és que a ningú no li importa quin tipus de formació donem als adults de demà?") i no descarten les accions legals: "Segur que hi ha pares en la mateixa situació. Que es posen en contacte amb nosaltres mitjançant la FAPA-València, i en parlem."

I així avança el món.

Núria Cadenas